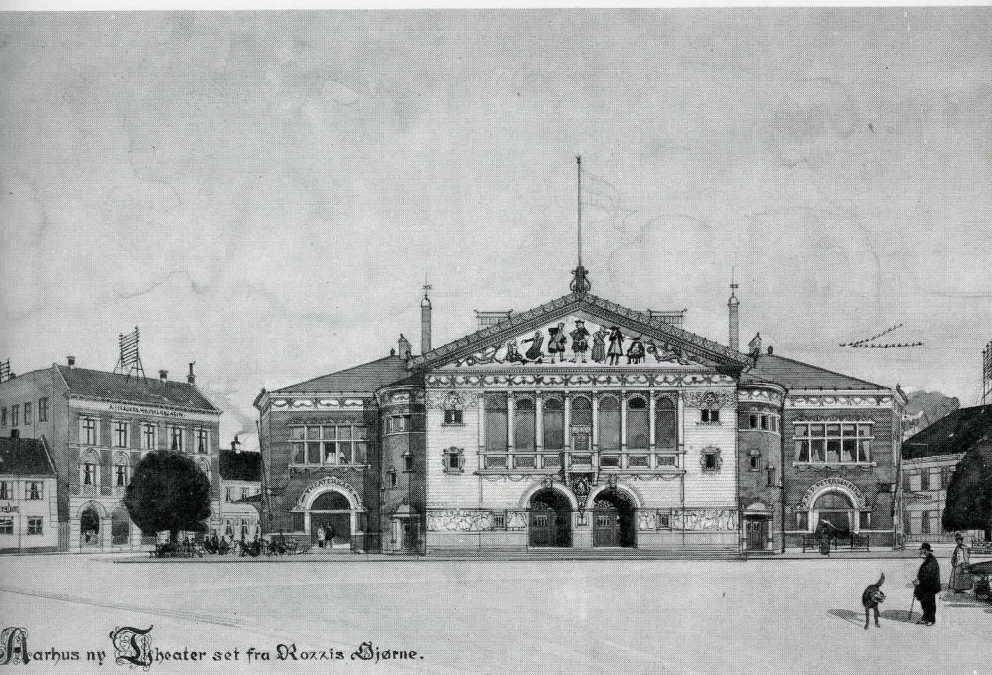

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER

Sæson 1970-71

Teaterchef: Edvin Tiemroth

HARVEY – aftenens titelperson

MARY CHASE:
HARVEY

Premiere den 31 december 1970

Et brev fra en ven af Harvey

Kære Aarhus Teater!

Må jeg som en ven af Harveys charmerende familie bede Dem medtage nogle linjer i Deres program for Harvey-aftenerne? Tak skal De have! Også fordi De sætter Harvey på programmet og derved giver mig lejlighed til at komme og finde ud af om Deres berømte usynlige kanin måske i virkeligheden er *min*. For kaniner, der gør sig usynlige, er i højeste grad en realitet for mig. Netop i denne vinter har jeg tre, der er specialister i kunsten.

Hvad jeg vil med disse linjer? Bl. a. bede teatergængere, scene-folk og skuespillere og hvem der ellers har øjne i hovedet til at nyde en usynlig Harvey med om at lægge mærke til, hvordan dyret opfører sig og bagefter fortælle mig, hvad de har opdaget, så jeg måske kan få opklaret, om Harvey virkelig er den kanin, vi savner herhjemme.

Selv om Harvey – antagelig også i aften, når han optræder her på teatret – vil være usynlig, er der alligevel visse ting, han kan genkendes på, hvis han altså er den kanin, jeg håber Her er nogle af dem.

Han er utroligt nysgerrig. Han elsker at blive kløet bag ørerne. Han er en natteravn. Han elsker natmad i små portioner til langt ud på de små timer. Han har både en sjette og syvende sans for at forsvinde i det rigtige øjeblik, når der er ugler i mosen. Han er ikke selv meget talende – undtagen i blikket og med bag-poterne. Dem slår han tingene fast med, f. eks. i en diskussion med en rival. Men han bruger dem også til at advare med. Et bestemt slag i burets bundbrædder eller på kloakdækslet betyder pssst! Pas på! Der kommer nogen!

Skulle disse kendetegn mangle i aften, kan forklaringen muligvis være den, at der hverken er bundbrædder eller kloakdæksler med på regi-listen.

Men pyt med det. Der er andre enkeltheder han kan genkendes på som en ægte kanin af klasse – som f. eks. at han holder af at komme i nær kontakt med mennesker, han har tillid til. Og når betingelserne for menneske- og kaninkontakt er i orden, kan der ske mange sjove ting, bl. a. at han får lyst til at nappe en genstand sammen med sit udvalgte menneske. *Mine* kaniner gør det, når de er forkølede. Og især for *ikke* at blive det. Derfor går det

hårdt ud over min beholdning af cognac, whisky og rom mindre over mælken som vi af og til bruger til at fortynde »medicinen« med. Vi skal jo passe på, at mælkeregningen – som husets frue naturligvis står for – ikke bliver for stor. Andre regninger blander hun sig heldigvis ikke i.

Har De kaniner, bør en flaske whisky, en halv flaske cognac og to flasker rom være obligatorisk tilbehør i medicinskabet. Til gengæld skal De være forsigtig med opbevaringen af bay-rhum eller anden hårspritus. Engang tog jeg selv forkert i farten og gav en korthåret kanin en gang hårspritus. Siden fødte den kun langhårede unger

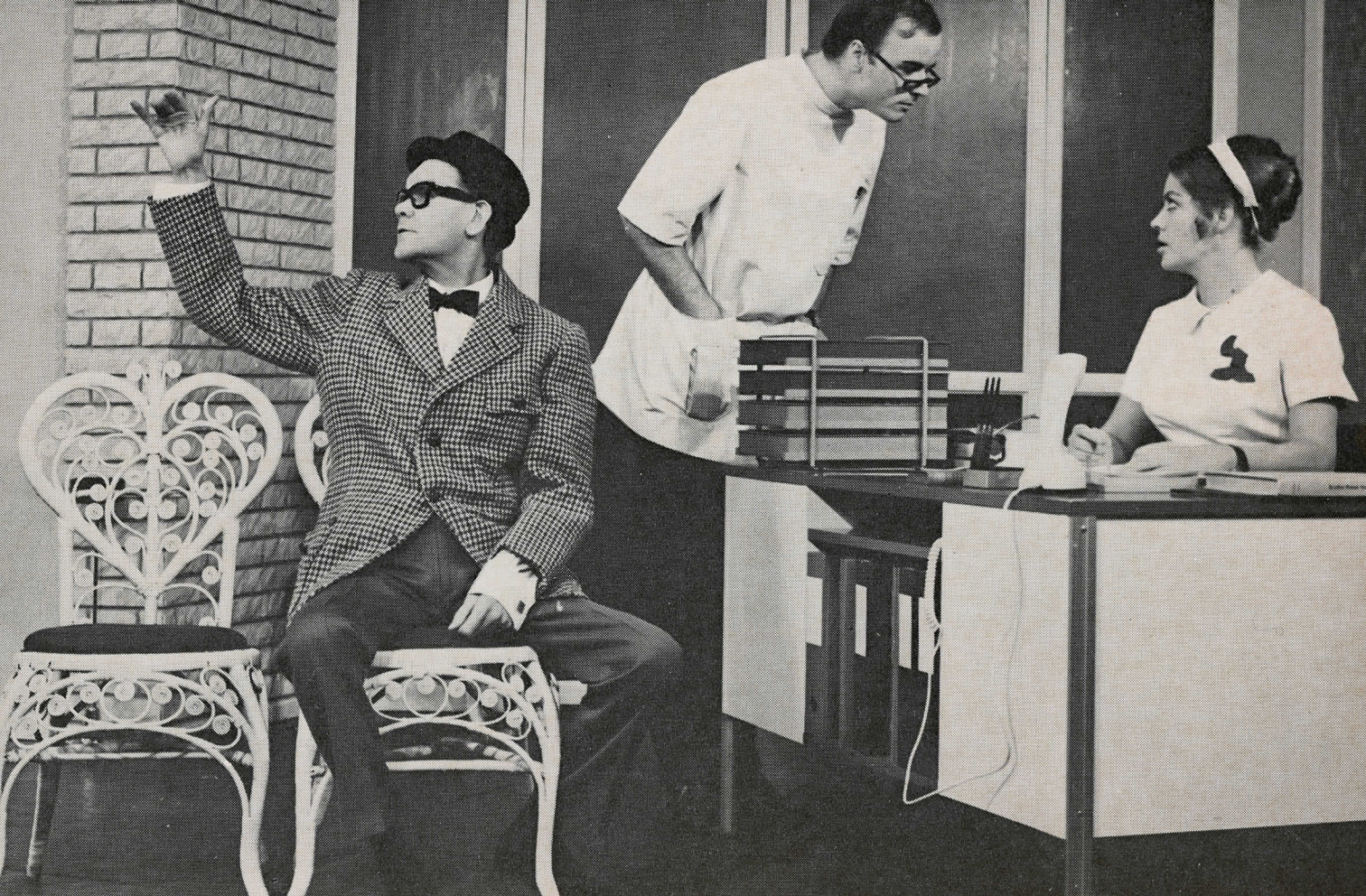
Et helt sikkert kendetegn på, at det er en rigtig kanin, der har gjort sig usynlig her i komedien, vil det være, hvis der pludselig kommer hvirvlende en masse små jordklumper ind på scenen (måske fra det dejlige bed med præmie-georginer, der forekommer i stykket). For kaniner elsker at grave huller, huler og gange i blomsterbede. Ihvertfald *mine* kaniner. Og begynder en kanin først at grave eller rode op i tingene, kan der ske en fantastisk masse – ikke mindst på scenen. Skulle De i aftenens løb få den tanke, at der sker næsten *for* store ting omkring denne særlige kanin, kan forklaringen være den, at der jo vitterligt *er* tale om en usædvanlig stor kanin. Hvilket De ikke bør lade Dem forbløffe af, for der findes masser af kæmpekaniner også her i landet. Mærkeligt nok hedder de *Belgiske kæmper*. Og spørger De, hvordan en kanin kan blive så stor som denne aften's hovedperson, kan det f. eks. være fordi den også smagsmæssigt er meget nysgerrig. Den skal smage på alt.

En af de kaniner, der har gjort sig usynlig hjemme hos os, fandt umiddelbart før forsvindingsnummeret en pakke med et amerikansk vidundervoksefoder, der var beregnet til små akvariefisk, der senere skulle sælges som store sjældenheder. Siden har vi ikke set kaninen, der netop var en kæmpekanin. Så måske er den nu vokset til en kæmpe-kæmpekanin. Allerede før den forsvandt, var den pågældende kanin næsten ekspert i at sætte sig på bagbenene, og derfra og til at lære at *gå* på bagbenene er der ikke langt for en kvik kanin. Og dét er Harvey, vær vis på det.

Da jeg ved, at ingen kanin kan blive for stor til at gnaske æbler, må jeg måske engang imellem få lov at komme og smide en håndfuld op til den på scenen? Naturligvis vil jeg garantere, at det bliver friske æbler og ikke rådne.

Med venlig hilsen.

Jes Trøst.

En nervelæge ser på Elwood P. Dowd

I 1947 så jeg »Harvey« i New York med den berømte skuespiller Frank Fay i hovedrollen, som han havde spillet 4 år i træk, tilsyneladende uden at være blevet træt af rollen og uden at forfalde til en mekanisk, reflektorisk personificering af den problematiske hovedperson, Elwood P Dowd, den kroniske alkoholist, der har et udbytterigt og fortroligt venskabsforhold til den 9 fod høje – for andre usynlige kanin, Harvey, der er et produkt af hans alkoholbeskadigede hjerne, et hallucinatorisk fænomen, Elwoods vrangforestilling om sin uadskillelige ven og følgesvend.

Det viser sig, at Elwoods søster, Veta Simmons og dennes datter Myrtle, efterhånden har hørt så meget om Harvey, at de i hvert fald episodisk afslører, at de også tror, at Harvey virkelig eksisterer, en skæbne som også overgår den ellers så selvsikre og berømte nervelæge Chumley og dennes trofaste hjælpere, den meget primitive og meget håndfaste plejer, Wilson, der er ansat på Chumleys mondæne og meget dyre privatklinik, hvor man præsenteres for en parodi på amerikansk, psykoanalytisk påvirket psykiatri med dens optagethed af dybdepsykologi, seksualliv og egopsykologi.

Der opstår mange konflikter som følge af denne fantasifigur, Harvey, – og de nævnte personer bliver genstand for det, man kalder en induceret psykose, opstået ved åndelig smitte fra en dominant personlighed til en anden, oftest nærstående person, folie a deax, som altså kan udbrede sig til flere og ende i det rene massehysteri.

Elwood P Dowd er en personlighed, der udstråler menneskelighed, mildhed og godhed, kort sagt et elskeligt menneske midt i en alkoholpsykose. Han er blottet for ambitioner, vel nok et svagt menneske, uden tvivl forkælet af den afdøde mor med hvem han har boet sammen og som har testamenteret ham sin formue og sit hus. Den ugifte hjemmedatter eller hjemmesøn, som bliver boende hos forældrene er en særlig type, ofte vege, uselvstændige forældre-bundne, godhjertede og troskyldige mennesker, som er hjælpeløse, når en eller begge forældre dør. Søsteren Veta Simmons har til en vis grad overtaget moderens rolle, – omend under en ikke dybtgående indre protest, som kun skyldes hensynet til den egoistiske giftesyge datter Myrtle, der på grund af onkel Elwood har svært

ved at blive afsat. Bag sit noget overfladiske væsen er Veta et hjertensgodt menneske. Da hun hører en chaufførs beretning om det menneskeligt set negative resultat af behandlingerne på nerveklinikken, – i øvrigt en pragtfuld scene, – bliver hun klar over, at hun hellere vil have broderen som han er, end se ham forvandlet til normalt menneske. »Normale mennesker er nogle sataner«, siger den erfarne chauffør, som i femten år har bragt patienter til og fra klinikken. Det er drømmen om det fribårne menneske, upåvirket af ambitioner og samfundskrav, som præsenteres for tilskueren ved mødet med Elwood og hans trofaste ven Harvey, der har samme sind som Elwood, – men som – aner man – prøver på at holde hans alkoholistiske tilbøjeligheder i ave, og som vist repræsenterer Elwoods oprindelige jeg, hans ego.

Elwood P Dowd lider af en alkoholpsykose, hallucinose, hvor kaninen har realitetsværdi for ham. Trods alkoholmisbruget har han bevaret meget af sin oprindelige personlighed. Han har en udpræget evne til at komme i kontakt med andre og en trang til at være god imod alle, men på alkoholikervis tænker han ikke på, hvilken bekymring og belastning han er for sin nærmeste familie.

Man kan naturligvis ikke forlange, at sygehistorien skal være korrekt, og det er den da heller ikke, man kunne gøre mange indvendinger, men det er jo ikke meningen at give en journalbeskrivelse af Elwood P Dowd. Elwood er dog alt for velbevaret intellektuelt og følelsesmæssigt. I almindelighed ser man en afstumpning af forstand og følelser, en tendens til rørstrømsk sentimentalitet og en manglende eller stærkt nedsat realitetssans. Elwood har bevaret sin menneskelighed, tænkksomhed og følsomhed ubeskåret, han har abcenser, dvs. kortvarige tilfælde af bevidsthedsvækkelse, omtrent som når vi andre falder i staver

Er det muligt, vil nogle spørge, at en sådan forveksling kan finde sted, som i den første scene i klinikken, hvor den syge anses for at være sund, og den raske for at være syg? Ja, det er det. Enhver der kender patienter med vrangforestillinger eller hallucinationer eller begge dele ved, hvor overbevisende de kan fremstille deres tanker, følelser og stemninger, og hvor logisk de ud fra deres forestillinger kan begrunde deres påstande, så man skal være noget forsigtig med at smile af læger som går i gyngen.

Einar Geert-Jørgensen

Festlige timer på min vej

Medio april 1970, på toppen af et spansk bjerg, i fuld gang med optagelserne til en dansk underholdningsfilm. Kameraet snurrede, klaptræerne slået, replikkerne sagt og scenerne, som sædvanligt, taget om og om igen. Ustandselig spejdede jeg ivrigt og utålmodigt ned ad den smalle stejle sti og følte mig som et barn lige før juleaften. Tosset fornemmelse, kiplende og kraplende indeni og så i det spanske forår og midt i det kaotiske arbejde som film nu engang er Sært. Men jeg havde en aftale og han skulle faktisk have været der nu – julemanden.

Jeg er instruktør og Jørgen Ryg var på vej op til mig. Det var første gang jeg skulle arbejde med Jørgen, selvfølgelig kendte jeg ham gennem hans arbejder på film og teater og gennem hans og mine kollegaer og vi havde vel også flere gange sagt. »Davs« i en kantine eller et sminkerum.

Og så pludselig stod han der foran mig, lidt stakåndet i den tynde luft og med det smil og den djævlesplint i øjet som bare får én til at blive glad.

»Davs«, og så lo vi og så snurrede kameraet og så lo vi endnu mere og så måtte tonemesteren afbryde optagelserne fordi vi skreg af grin og slet ikke kunne holde op igen, mens Jørgen bare blev ved med at lukke op for sine gaver, lune, vid, liv, menneskelighed og med en ærlighed så man kommer til at elske hele verden og så et veldisciplineret filmhold ganske enkelt må have luft.

Sådan er det at arbejde med Jørgen, vidunderligt, for han har altid i overflod og udtømmelighed disse gaver med sig.

Det ville nok være et forfængeligt ønske, at indfange og gengive hele Jørgens personlighed på film, for han har hele tiden mere at give, meget mere end det meste.

Sven Methling

*Elwood. Han hedder
Harvey.*

*Elwood: De kan ikke ta'
fejlf af Harvey – han er høj,
meget høj*

6. forestilling i sæson 1970–71

MARY CHASE:

HARVEY

Lystpil i 4 akter

Oversættelse:

JENS LOUIS PETERSEN

Dekorationer:

IVAN MOGENSEN

Damernes kjoler:

IRIS SCHRØDER

Iscenesættelse:

CLARA ØSTØ

PERSONERNE:

Myrtle Mae Simmons
Veta Louise Simmons
Elwood P. Dowd
Miss Johnson
Mrs. Ethel Chauvenet
Ruth Kelly
Marvin Wilson . .
Dr. Lyman Sanderson
Dr. William R. Chumley
Betty Chumley
Dommer Omar Gaffney
E. J. Lofgren

Birte Fynne
Lone Rode
Jørgen Ryg
Karen-Lis Ahrenkiel
Bodil Lindorff
Karen Wegener
Nis Bank-Mikkelsen
Klaus Wegener
Torkil Lauritzen
Hannah Bjarnhof
Børge Hilbert
Erling Dalsborg

Scenemester: Kai Johansen – Belysningsmester: Carl E. Andreassen
Malersal ved Jens-Anker Olsen – Regi: John Lindskov – Rekvisitter:
Frode Sørensen – Skræddersal ved Hanne Gissel og Stanley
Petersen – Suffli: Ingeborg Jensen – Frisør: Caroline Nielsen –
Foto: Hammerschmidt Foto.

Pause efter 2. akt

Spilletid ca. 2½ time

Torkil
Lauritzen

Det er sjovt at ha' Torkil Lauritzen i huset, på dette teater, hvor han debuterede for flere år siden, – flere end man forestiller sig, når man ser denne ungdommelige og spændstige spiller – Der lyser gammel fin teaterslægt af ham; i lystspillet forener han tidligere tiders noblesse med et højst nutidigt glimt i øjet.

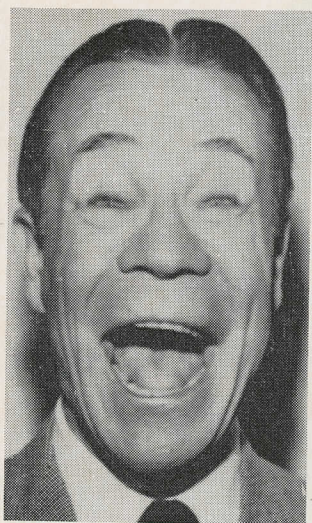
Vi siger *velkommen*.

E. V.

5 × Elwood P. Dowd

Mit første møde med Elwood P. Dowd var i London i 1949. Det var den amerikanske filmkomiker Joe E. Brown, ham der både havde et lune og et mundtøj, der var bredere end Dirch Passers. Hans Elwood var meget grinagtig, men bedst husker jeg hans snak med publikum efter fremkaldelsen. Publikum ville

Joe E. Brown

James Stewart
i filmen »Harvey«

ikke slippe ham; han trak to stole ned til rampen, én til *Harvey* ! og én til sig selv, og så satte han sig og fortalte

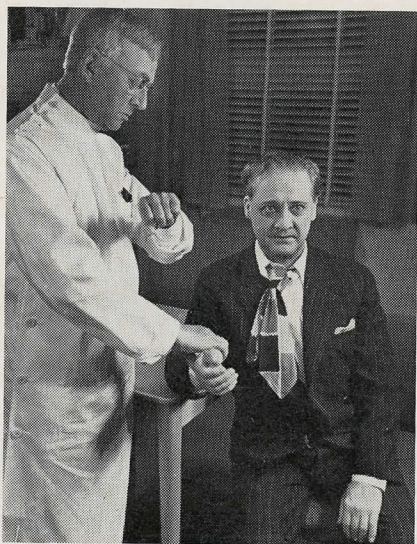
historier. Tiden gik, indtil han fortvivlet åbnede sit store gab og råbte ud over publikum: »Havn't you got a home??!!«, og så ville de slet ikke slippe ham.

Nr. to var dejlige James Stewart på film. Hvor ville jeg gerne have set ham i sommer på Broadway; men da vi kom, var han på turné – sådan går det altid!

Tredie Elwood var Max Hansen på Folketeatret i 1949; en vanvittig dygtig og

Kjeld Petersen som Elwood

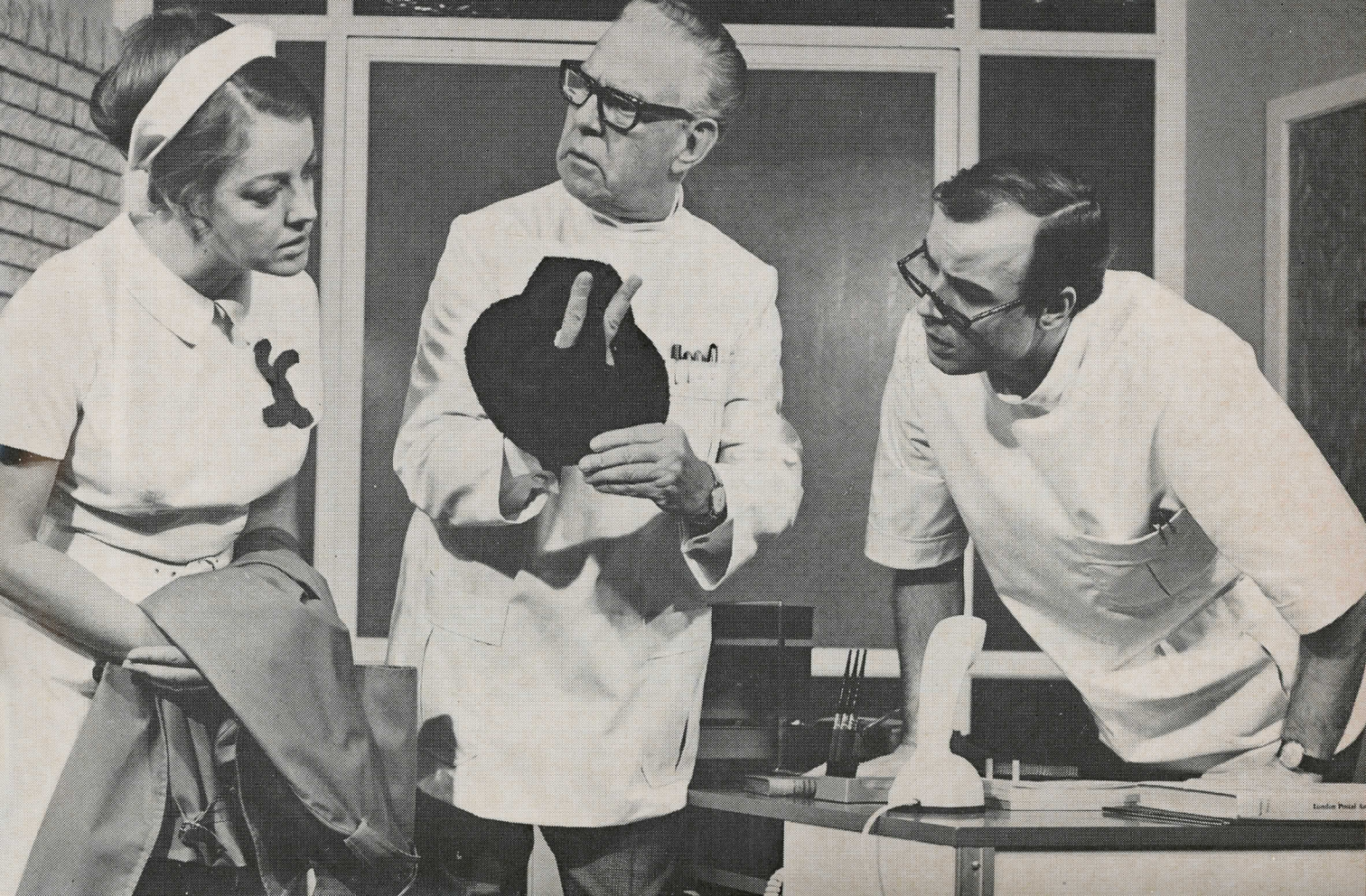
Max Hansen (th.) i »Harvey« sammen med Knud Heglund

charmerende solist, men sin usynlige kanin glemte han en gang imellem.

Næste Elwood passede godt på sin lådne kammerat. Det var på Alléscenen år 1960; Kjeld Petersen med toseri og varmhjertethed på een gang.

– Og nu har jeg haft oplevelsen selv at arbejde med nummer fem, som er både lystspiller og farcor og en følsom person med alvor og poesi i de store lyseblå øjne – Jørgen!

Clara Østø

To × 25

To ungdommelige »veteraner«, to kunstnere, to betroede mænd bag scenen fejrer runde tal i denne vinter

Anker – nu og da kaldt Jens-Anker – det fulde navn. Jens-Anker Olsen er alt for formelt for ham) har stået i spidsen for teatrets malersal i 25 år, – efter at have været knyttet til os i perioder fra 1939.

Anker er et af de mirakler, som skabes i teatrets verden. Fornavnet klinger af tyngde og soliditet og han er håndværker, tilrettelægger, manden der kan sit fag, som går i rolig døgndrift oppe under taget, har produceret hundreder af forestillinger, har selv skabt flere scenografier end han har tal på, men samtidig og det er miraklet en kunstner, der utrættet af slidet står åben og levende overfor nye opgaver; – fra brogede operaforestillinger (i februar får vi hans »Fra Diavolo« over hans glade drengede legen Wild West med »Pang-Pang« til den helt moderne ramme om unge mennesker i »Dagmar« – i vores kælder, – for kun at ta' de helt aktuelle. Scenografer udefra lægger trygt deres skitser i malersalens hænder

Rolig og ligevægtig klarer Anker problemerne, ja – lur ham, – man er ikke så go' en kunstner uden at ha' nerver, – men han viser dem sjældent; – og han holder malersalens standard, så ethvert dansk teater kan misunde os.

Sådan er han!

Ivan – der kniber det også med at få efternavnet med (Mogenssen) begyndte på malersalen som elev i december 45 og er med korte afstikkere til Odense og Det ny Teater i København blevet hos os siden.

Ivan, et fornavn med en helt anden klang, – lys, lidt fremmedartet, – læg tryk på første stavelse og hør hvor blidt det klinger. Sådan er han også, – jeg mener sådan er han *også*; for foruden sin lette henkastede streg, har han andre linjer i sin pensel, og i sit

daglige arbejde er han et jern, – som sin lidt ældre mester. »En af de ting, jeg nok har været gladest for, var noget af det første jeg lavede«, siger han – og de lyse øjne bli'r fjerne og glade, – »det var »Det gamle spil om enhver« og ih, hvor den blev raket ned!!«

Heller ikke han har tal på alle de billeder han senere skabte, eller husker meget af den anerkendelse han i årenes løb har høstet.

Den hårde, skarpe »Mahagonny« i fjor, og så de fine graciøse opera-billeder i »Den gamle By«, den så stemningsfulde »Duefest«-kælder, den vældigt udtrykfulde ramme om »Fugleskræmslet« da vi åbnede Studio-scenen, nu den charmante lystspil-ramme om »Harvey«, igen for at nævne det man lige har på nethinden. En kunstner, som i al sin sagtnodighed ved, hvad han vil.

Teatret siger tak og til lykke til Anker

Teatret siger tak og til lykke til Ivan

E. V.

Ivan Mogensen og Jens-Anker Olsen med modellen til »Harvey«

Næste forestilling

Shimon Wincelberg:

KATTEN I GHETTOEN

Amerikaneren Shimon Wincelberg har skrevet et fantastisk skuespil *Katten i Ghettoen* om en gruppe jøder, interneret i en fabrik for »erstatningsvarer« et sted i Østeuropa under 2. verdenskrig.

Historien er grotesk i sin ubarmhjertighed – varm i sin menneskeskildring og befriende i sin galgenhumor

Johs. Marott, som tegnede sig for Ungdommens Teaters store succes »En dag med Joe«, sætter »Katten« i scene; Erik Nordgreen står for scenebilledet, og Erik Thygesen har oversat.

De glimrende tegnede typer spilles af Aksel Erhardtsen, Eydun Johannesson, Erno Müller, Asger Bonfils, Paul Smyrner, Lars Junggreen Have, Rita Kristjansen, Elsebeth Steentoft, Bodil Lindorff og gæsten Arthur Jensen.

Premiere den 23. februar.

Teatre andre steder

ODENSE TEATERS vekslende repertoire byder på Peter Tersons *Zigger-Zagger*, Roger Planchons version af Dumas' *De tre musketerer* og Leonard Gershes skuespil *Kald mig bare Sebastian*.

Senere i januar følger den amerikanske musical *Zorba*, bygget over grækeren Zorbas enkle, men krævende livsfilosofi. Alt kan brydes ned, alt kan knuses, men livet er skønt og skal leves i fulde drag. Amerikaneren Roger Sullivan sætter i scene og Erik Bidsted er koreograf. I hovedrollerne Mogens Brix-Pedersen og Annie Jessen.

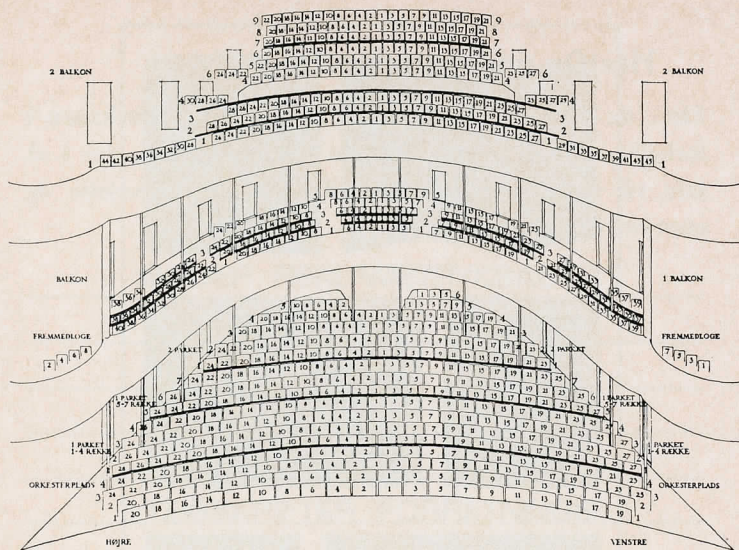
AALBORG TEATER opfører Astrid Lindgrens familieforestilling *Karlsson på taget*, i Mads-Peter Neumanns iscenesættelse og med bl. a. Susanne Jagd og Ruddy Nyegaard på rollelisten. Musik Erling D. Bjerno.

Senere kommer musik- og danseeventyret *Troldmanden fra Oz* med Lisbet Dahl som pigen, der slår følge med en løve, en blikmand og et fugleskræmsel, i sin søgen efter troldmanden fra Oz. Preben Kaas over- og iscenesætter.

SVALEGANGEN spiller i januar Jess Ørnsbos *Hypdangbok*. Det er et drama, som med sproglige fantasiassociationer og grotesk humoristiske situationer behandler et generationsopgør og en frigørelsesproces.

Gunnar Rose er instruktør og de medvirkende er Per Schjelde, Lotte Hermann, Stig Hoffmeyer, Waage Sandø Pedersen, Birthe Mariat og Ove Pedersen. Dekorationen skyldes Arild Hoelstad.

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	7,00	1 balkon, 2. rk.	21,00
2. balkon, 4.-6. rk.	10,00	1. balkon, 1 rk.	25,00
2. balkon, 2.-3. rk.	12,00	2. parket, 1.-6. rk.	15,00
2. balkon, 1 rk.	16,00	1 parket, 5.-7 rk.	20,00
1 balkon, fremmedloge	27,00	1. parket, 1.-4. rk.	22,00
1 balkon, 3. rk., siderne	11,00	Orkesterplads, 1.-4. rk.	25,00
1 balkon, 3.-5. rk., midtfor	19,00		

Studioscenen, enhedspris kr. 14,00

BILLETSALG

Store scene: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 22. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen i billetkontoret i **teatrets forhal**.

Studioscenen: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 15-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 26. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen ved billetskranken ved **Vagtmesterindgangen, Skolegade 4**.

Ved telefonbestilling betales et noteringsgebyr på 20 øre pr. billet. Billetpriserne er incl. moms og garderobe. Ved gæstespil og særforestillinger kan billetpriserne forhøjes.

Programmets forside:

Illustration til kgl. bygningsinspektør, arkitekt Hack Kampmanns originalprojekt, 1898.